

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

15 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Ion Guzun,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Mircea Roșioru, împotriva sentinței n.165 a Tribunalului Militar „4 Gv. armii”, URSS, din 15 iunie 1944, în privința condamnatului

Naidenco Andrei XXXXXX.

Termenul de examinare,

instanța de recurs: 07.09.2020 – 15.10.2020.

Asupra recursului menționat, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința n.165 a Tribunalului Militar „4 Gv. armii”, URSS, din 15 iunie 1944, Naidenco Andrei XXXXXX a fost condamnat în baza Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, al.2, la 20 ani de munci silnice, cu decăderea ulterioară din drepturile politice pe un termen de 5 ani, fără confiscarea averii personale.

2. Instanța de fond a constatat că Naidenco A., fiind în Armata Roșie, în luna noiembrie 1941 a fost luat în prizonierat de nemți. După, întorcându-se acasă, în XXXXXX, în luna mai 1942, benevol s-a angajat în poliția română, activând în calitate de polițist aproximativ două luni.

Fiind polițist, efectua percheziții, aresta și maltrata cetățenii sovietici. Astfel, în vara anului 1942, a intrat în casa lui Gulinskii I. și, în lipsa acestuia, a încercat să efectueze o percheziție, în timpul căreia i-a bătut pe feciorii lui Gulinskii I. – Victor și Mihail, apoi, i-a arestat pe toți trei și i-a condus la jandarmerie.

Ulterior, a fost racolat ca agent secret al jandarmeriei, în scopul depistării

comuniștilor și altor persoane care încălcau regulile regimului român. Având misiunea de a depista locul aflării comunistului Ianâcbaș I., a mers de mai multe ori la domiciliul lui, a interogat soția acestuia. În consecință, la sfârșitul anului 1943, Ianâcbaș I. a fost arestat, iar în primăvara anului 1944, în timpul retragerii trupelor germano-române din XXXXXX, a fost ars în închisoare.

În septembrie 1948, la denunțul inculpatului, a fost amendat cu 350 mărci un țaran care a venit în XXXXXX pentru a vinde vin și a fost maltrată o bătrână nevinovată, Vidjatco T.

3. Hotărârea a devenit irevocabilă prin neatacare.

4. La 07 septembrie 2020, Adjunctul Procurorului General, Mircea Roșioru, a declarat recurs în anulare, solicitând casarea hotărârii menționate, încetarea procesului penal și reabilitarea lui Naidenco Andrei XXXXXX.

Recurentul a invocat că: *„În cadrul examinării cauzei, nu a fost dovedit caracterul antisovietic al acțiunilor inculpatului, iar acțiunile lui nu s-au caracterizat prin violență manifestată față de civili și prizonieri de război în scopul acordării unui sprijin inamicului, după cum prevede dispoziția pct. 2 al Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943.*

Or, sentința de condamnare a fost pronunțată în exclusivitate în baza declarațiilor inculpatului, în lipsa altor probe.

Totodată, la examinarea cauzei, a fost încălcat flagrant dreptul inculpatului la apărare, cauza fiind examinată în lipsa apărătorului, a căruia participare era obligatorie.

Deci, sentința de condamnare emisă în privința inculpatului este o încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție, și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil, care conform art. 6 pct. 44) Cod de procedură penală, constituie un viciu fundamental care a afectat sentința pronunțată.

Potrivit art. 3 al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990 au fost suspuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat”.

5. Judecând recursul nominalizat pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Conform art. 5², 5³ din Legea privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, ca rezultat al studierii dosarelor, asupra cărora au fost luate hotărâri ale organelor judiciare, Procuratura Generală face recurs în anularea lor, care se examinează de către Curtea Supremă de Justiție în modul stabilit de Codul de procedură penală pentru examinarea recursurilor în anulare.

Totodată, potrivit art. 456 alin. (1) și (2) Cod de procedură penală, actele procedurale preparatorii ale instanței de recurs în anulare și procedura de admisibilitate a recursului în anulare se efectuează în conformitate cu prevederile

art. 432, care se aplică în mod corespunzător. Admisibilitatea în principiu a recursului în anulare declarat împotriva deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție o va decide un complet format din 5 judecători, fără citarea părților, în camera de consiliu, în baza materialelor din dosar.

Conform art. 432 alin. (2) pct. (1) Cod de procedură penală, completul, prin decizie, motivată, va decide în unanimitate asupra inadmisibilității recursului înaintat în cazul în care se constată că recursul nu îndeplinește cerințele de formă și de conținut, prevăzute în art. 430.

Potrivit art. 430 pct. 4) și art. 455 alin. (2) pct. 7) Cod de procedură penală, cererea de recurs în anulare trebuie să cuprindă motivele recursului și argumentarea ilegalității hotărârii atacate.

În această consecutivitate se reține că, conform art. 3. al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992: „*Sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilite în fața societății și reintegrate în drepturi, indiferent de locul de trai în prezent, toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990 au fost suspuse represiunilor politice pe teritoriul actualei Republici Moldova, precum și cetățenii Republicii Moldova, supuși represiunilor politice pe teritoriul altui stat:*

a) supuse represiunilor în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare (VCK, GPU – OGPU, NKVD, MGB, KGB, procuraturile și colegiile lor, "dvoiki", "troiki", "consfătuiri speciale", alte organe de stat cu funcții analoage) pentru "activitate contrarevoluționară", "trădare de patrie", "răspândirea unor scorniri calomnioase ce discreditează orânduirea sovietică de stat și obștească", pentru alte "crime de stat", pentru "încălcarea legilor și regulilor cu privire la separarea bisericii de stat și a școlii de biserică", "atentarea sub formă de îndeplinire a ritualurilor religioase la persoana și la drepturile cetățenilor";

b) condamnate pentru neachitarea impozitelor sau neîndeplinirea planului de predare a pâinii la stat în temeiul art.58, 58-1, 58-2 din Codul penal al R.S.S. Ucrainene (redacția anului 1927);

c) internate în baza deciziilor organelor de stat judiciare sau extrajudiciare în instituții de psihiatrie la tratament forțat, din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

d) expropriate, deportate sau expulzate din R.A.S.S. Moldovenească și R.S.S. Moldovenească în baza deciziilor organelor administrative sub pretextul luptei cu culacii, cu adversarii colectivizării sau așa-numiții bandiți și cu familiile lor, precum și motive de acuzare de colaborare cu "regimul burghezo-moșieresc de ocupație";

e) supuse la muncă forțată în condiții de limitare a libertății, inclusiv în coloanele de muncă ale NKVD-ului și în batalioanele disciplinare;

f) internate în lagărele de concentrare sau de filtrare, condamnate la privațiune de libertate, exilate sau trimise la muncă silnică în condiții de limitare a libertății, pentru participare prin mobilizare la cel de-al doilea război mondial;

g) condamnate sau executate pentru eschivare, din motive politice sau religioase, de la înrolare în rândurile armatei roșii;

h) concediate din serviciu sau exmatriculate din instituții de învățământ din motive politice, naționale, religioase sau sociale;

i) condamnate pentru participarea la manifestațiile publice pentru obținerea suveranității și independenței Republicii Moldova sau în privința cărora, pentru aceleași acțiuni, au fost intentate dosare penale și apoi clasate fără temei de reabilitare, dacă aceste persoane nu au comis infracțiuni de drept comun”.

Prin urmare, sunt declarate nevinovate și urmează a fi reabilitate nu toate persoanele care, în perioada dintre 7 noiembrie 1917 și 23 iunie 1990, au fost suspuse represiunilor politice, dar doar persoanele care au fost supuse represiunilor politice pe temeiurile de fapt și de drept exhaustiv prescrise la lit. a) – g) din articolul enunțat supra.

Însă, în recursul în anulare de pe rol lipsește cu desăvârșire invocarea unor asemenea temeiuri, cât și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în aspectul vizat (pct. 4. din decizie).

Mai mult, persoanele condamnate doar în baza Decretului Prezidiului Sovietului Suprem al URSS din 19.04.1943, pct. 2., care prevedea că: *„complicii din rândul populației locale, care au contribuit la săvârșirea, de către răufăcători, a represaliilor și violențelor asupra populației civile și ostașilor armatei roșii aflați în prizonierat, se pedepsesc cu munci silnice de la 15 la 20 de ani”*, cât și cazurile de *încălcare a drepturilor și libertăților fundamentale stipulate în Convenție, și anume încălcarea dreptului la un proces echitabil*, nu cad de drept sub incidența Legii nominalizate (pct. 1., 2., 4. din decizie).

Pe lângă aceasta, în recursul în anulare de pe rol lipsește și estimarea circumstanțelor în fapt și în drept, constatate și descrise ca fiind dovedite în descriptivul sentinței atacate, și puse în sarcina condamnatului Naidenco A., în coroborare cu prevederile art. 4 al Legii privind reabilitarea victimelor represiunilor politice din 08 decembrie 1992, conform căror: *„Nu pot fi reabilitate persoanele care au fost condamnate legitim pentru săvârșirea crimelor de genocid, contra păcii, umanității sau pentru săvârșirea infracțiunilor de drept comun, sau care au participat nemijlocit la represiuni politice, chiar dacă ele înseși au fost ulterior supuse represiunilor”* (pct. 1., 2., 4. din decizie).

Rezultă, că recursul în anulare nu întrunește condițiile de conținut prevăzute în articolele specificate, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul în anulare al procurorului cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica, și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurent.

Ori, potrivit art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Conform art. 456 alin. (3), 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, completul format din 5 judecători va decide asupra inadmisibilității recursului în anulare înaintat prin decizie motivată adoptată în unanimitate, dacă se constată că acesta nu îndeplinește cerințele legale de conținut.

Prin urmare, dat fiind că nu îndeplinește cerințele legale de conținut, recursul

în anulare de pe rol urmează a fi declarat inadmisibil.

6. În conformitate cu art. 456, 432 alin. (1), (2) pct. 1), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE

inadmisibilitatea recursului în anulare declarat de Adjunctul Procurorului General, Mircea Roșioru, împotriva sentinței N 165 a Tribunalului Militar „4 Gv. armii”, URSS, din 15 iunie 1944 în privința condamnatului Naidenco Andrei XXXXXX, deoarece nu îndeplinește cerințele de conținut.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 30 octombrie 2020.

Președinte

Iurie Diaconu

Judecători

Liliana Catan

Ion Guzun